

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคงอยู่ในการประกอบอาชีพ เกษตรักไม้ของชุมชนบ้านกัวแลน้อยและกัวแลหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการรวบรวมข้อมูลทั้งขั้นปฐมภูมิและทุติยภูมิ ข้อมูลขั้นปฐมภูมิได้รวบรวมจากผู้ประกอบอาชีพเกษตรักไม้ในชุมชน และผู้มีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมอาชีพเกษตรักไม้ในพื้นที่ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในลักษณะบรรยายเชิงพรรณนา ข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลซึ่งรวบรวมจากเอกสาร สิ่งพิมพ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพบริบททั่วไปของชุมชนบ้านกัวแลน้อยและกัวแลหลวง เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่ มีถนนเชื่อมติดต่อกับชาย หรือทำธุรกิจต่างอำเภอ ต่างจังหวัดได้สะดวก ชุมชนทั้งสองเป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีประชากรอาศัยอยู่มาก มีวัดเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจ และเป็นที่น่าสนใจในการจัดกิจกรรมต่างๆมีประเพณีที่สำคัญ เช่น สลากภัตตพิธีคน้ำดำหัวในวันสงกรานต์ ฯลฯ การให้ความเคารพแก่ผู้อาวุโส โดยการแสดงออกทาง การพูด มารยาท การเคารพทางด้านความคิด ความมีน้ำใจไมตรีต่อกัน ให้ความช่วยเหลือ

ซึ่งกันและกัน ทั้งในส่วนของงานบุญและงานส่วนตัว ส่วนด้านเศรษฐกิจนั้น ชาวบ้านในชุมชนมีรายได้จากการปลูกพืชไร่ เช่น ถั่วเหลือง โดยมีอาชีพแกะสลักเป็นรายได้หลัก

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อความคงอยู่ในการประกอบอาชีพแกะสลักไม้ของชุมชน มีประเด็นหลักๆดังนี้

2.1 มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาการแกะสลักไม้ที่สืบทอดเป็นมรดกตกทอดตั้งแต่บรรพบุรุษมาสู่ลูกหลาน และได้มีการพัฒนากันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเห็นได้จากชิ้นงานที่ปรากฏจากรูปแบบดั้งเดิมที่นิยมแกะสลักรูปช้างเอกลักษณะที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัว แต่ปัจจุบันได้มีการเพิ่มรูปแบบที่มีความหลากหลาย ผลงานมีความประณีตและละเอียดอ่อน โดยได้รับการถ่ายทอดและชี้แนะจากช่างรุ่นเก่า เกิดการเชื่อมโยงการถ่ายทอดทางภูมิปัญญาแบบเดิมผสมผสานกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้รับการพัฒนาให้เกิดชิ้นงานที่น่าสนใจ อาชีพนี้อาจขยายผลไปสู่การเปิดหลักสูตรท้องถิ่นการแกะสลักไม้ในโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวทางทางหนึ่งที่จะทำให้สืบทอดสู่ลูกหลานเป็นมรดกตกทอดต่อไป

2.2 ปัจจัยภายในที่ผลักดันให้เกิดความรักในอาชีพ และประกอบอาชีพนี้ต่อไป เกิดจากความภูมิใจในผลงานที่ตนทำ เนื่องจากอาชีพแกะสลักไม้เป็นอาชีพอิสระ สามารถทำได้ที่บ้านและต้องใช้ฝีมือ มีความละเอียดประณีต และที่สำคัญก็คือ ความอดทนในการผลิตชิ้นงาน ประกอบกับความภูมิใจในท้องถิ่นที่อยู่ของตน มีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์การแกะสลักไม้มานานกว่า 40 ปี

2.3 ปัจจัยภายนอกเกิดจากผู้บริโภคมีความต้องการงานด้านศิลปหัตถกรรมอยู่มาก โดยเฉพาะนิยมนำไปเป็นของฝาก ของที่ระลึก และของประดับตกแต่งบ้านซึ่งมีคุณค่าทั้งด้านจิตใจ ทั้งผู้ผลิตและผู้เป็นเจ้าของชิ้นงาน

2.4 วัตถุดิบที่ใช้ในการแกะสลัก ได้แก่ ไม้ซึ่งยังมีอยู่ในแหล่งผลิตและยังสามารถหาวัตถุดิบ จากหมู่บ้านอื่นในขณะเดียวกันผู้ประกอบการอาชีพก็ได้ปลูกไม้ทดแทนที่ใช้ไปในพื้นที่ของตน ทำให้วัตถุดิบยังคงหาได้และการประกอบอาชีพนี้ดำเนินต่อไป

2.5 การส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพโดยภาครัฐและเอกชนได้ให้ความรู้อบรมแนะนำในอาชีพ รวมทั้งการผลิตและการจำหน่าย

2.6 กระบวนการผลิตและจำหน่าย สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์โดยการพัฒนาารูปแบบ การจัดวาง บรรจุภัณฑ์ ตามความต้องการของตลาด รวมทั้งการใช้วัตถุดิบอย่างมีคุณค่าและประหยัด

This objective of this research was to study the factors affecting the retention of wood carving career in Ban Kewlae Noi and Kewlae Laung communities, San Pa Tong District, Chiang Mai.

Data were collected from primary and secondary sources. The former were collected directly from operators and supporters of the local career in the villages through interviewing whereas the other was collected from document, printed material and related research. The researcher analyzed and evaluated the data in accordance with the research's objectives. The results of this research were summarized as follows:

1. General context of Ban Kewlae Noi and Kewlae Laung villages:

By geographically, the two communities are not far from Chiang Mai City, where transportation system is connected to other districts and provinces. The villagers can travel to do the business conveniently.

Ban Kewlae Noi and Ban Kewlae Laung are large communities with crowded population. Temple is the center for villagers to gather for official meeting, social and traditional events such as Slakpat, Songkran Festival (Thai New Year) and etc. Culturally, the people pay respect to the elder or senior in the community. The unique culture is also

shown from the way they speak, manner and behavior. The villagers respect and considerate of other's opinion and attitude. They help and support each other in both private and public interests. Economically, the villagers generate mainly income from farm products (for example soybean) and wood carving products.

2. Factors affect the retention of the local carving career.

2.1 Passing of the local wisdom on to young generation.

The local wisdom in woodcarving is old heritage, which has been passing on to new generation for a long time. In addition to the old knowledge, the woodcarvers have continued to develop the work progressively. In the past, elephant gesture was very outstanding and famous product. Now a day, the carving is made in different various products and designs, but they are still maintained with authentic unique and exquisite handicraft, which the carvers have obtained skills and experience from parents or the elder. Presently the carving products are combined with skill of local wisdom, creativeness and modern design to attract buyers.

The local carving career can be widely expanded and be retained to next generation if the knowledge of vocational work is introduced to students at school.

2.2 Internal factor affect the retention of the local career.

The pride of owning handmade carving product is the internal factor to inspire young people to become interested in wood carving work and motivate them to pursuit the local career. Carving is independent work, which the operators can do at their house. Carving needs a lot of work details, attention and exquisiteness. More important factor is the operator patience to produce a piece of work. Moreover, the pride of being part of the local, where the knowledge and experience in carving have been taught to new generation for over 40 years, already establish connection and desire to retain the local career in the their blood.

2.3 External factor, it is found that there is still much demand of wood carving products in the market as the buyers want the product for decoration at their houses or to give as gift. The wood carving products have spiritual value to both producers and users.

2.4 Material used in woodcarving.

Raw material used in wood carving is available in the villages and other adjacent areas. The villagers also grow trees at their farm area to substitute wood, which was

cut down for carving. Therefore the operators will always have the material to supply their carving and the local career can be retained.

2.5 Promotion and support of the Local career. Wood carving receives promotion and support from both government and private sectors in several ways including training, production procedure and distribution.

2.6 Process of production and distribution. The process of production and distribution can create more value added to the products, which the operators can develop, design, display and package the carrying products to meet market demand.